

kus textu a střídají se v kladení otázek nad textem. Otázky si mohou zapisovat pro pozdější rozbor.

3. Vyjasňování

Žáci se snáze naučí pracovat s neznámými slovy než s obtížnými větami, pasážemi nebo kapitolami. Často se stává, že i když žáci rozumí každému slovu v úryvku, nerozumí úryvku jako celku, uniká jim hlavní sdělení, hlavní myšlenka. Vyjasňování pomáhá žákům při sledování (monitorování) toho, jak rozumí textu – hledají a identifikují problémy, na které narazili v porozumění textu nebo jeho částí. Při „učíme se navzájem“ využívají žáci naučené strategie k tomu, aby si utvářeli smysl textu.

Co žákům pomáhá, aby si uvědomili, kde je problém:

Nerozumím té částí, kde ...

Toto (věta, odstavec, stránka, kapitola) mi není jasné.

Tohle (... doplnit, co přesně...) nedává smysl.

Nemůžu přijít na to, co znamená ....

Tohle slovo je pro mě obtížné, protože ...

Co žákům pomáhá, aby problém vyjasnili – vyjasnění myšlenky:

Přečtu si znovu pasáž, které nerozumím.

Budu číst dál, a třeba najdu nějaká vodítka, která mi pomohou porozumět.

Přemýšlím o tom, co už vím. Zkousím si navrhnout různá objasnění myšlenky – stavím hypotézy o tom, co by myšlenka mohla znamenat.

Zeptám se kamaráda nebo s ním diskutuju problém.

Co žákům pomáhá, aby problém vyjasnili - vyjasnění slova:

Čtu znovu.

Hledám, zda mi něco ve slovu nepomůže mu porozumět.

Přemýšlím, která slova mi toto slovo připomínají.

Čtu dál a třeba narazím na nějaké vodítka, které mi pomůže slovu porozumět.

Zkusím nahradit nesrozumitelné slovo jiným, které ve větě dává smysl.

V technice „učíme se navzájem“ se díky vyjasňování žáci učí, jak řešit problémy s neporozuměním v textu. Když se tomu naučí, stávají se z nich lepší čtenáři.

Problémy s vyjasňováním, které se mohou vyskytovat u vašich žáků

Žáci úplně přeskočí vyjasňování, protože se domnívají, že není co vyjasňovat.

Co s tím?

Modelujte vyjasňování slov i myšlenek. Ukažte žákům, jak přemýšlet nad tím, co by mohlo být nejasné druhému, a jak bych mu to mohl vyjasnit. Přinášejte žákům takové texty, kde bude co vyjasňovat (ale pozor, aby toho nebylo zas tolik, aby to vaše žáky odradilo!)

Žáci vyjasňují jen jednotlivá slova, ne myšlenky.

Co s tím?

Modelujte rozdíl mezi pochopením slov a myšlenek. Ukažte žákům, že i při pochopení jednotlivých slov nemusí být čtenáři idea úplně jasná. Ukažte, jak se člověk dobírá pochopení myšlenky (viz výše).